

Stockholm 2023-06-12

Till: Regeringskansliet Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

li.livsmedelsstrategin.2.0@regeringskansliet.se

Inspel till livsmedelsstrategin 2.0

Med anledning av arbetet med ny livsmedelsstrategi för Sverige kommer här ett inspel från Samarbete för minskat matsvinn, SAMS, som är en frivillig överenskommelse mellan cirka 25 aktörer¹ inom den svenska livsmedelskedjan samt Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Naturvårdsverket.

SAMS välkomnar en översyn av Livsmedelsstrategin och bidrar gärna med våra deltagares kunskap och erfarenhet i processen. Vi sammanfattar här våra inspel men kan bidra med mer underlag vid behov.

SAMS menar att det är betydelsefullt att frågan om matsvinn lyfts till en strategisk prioriterad nivå och föreslår därför att livsmedelsstrategin sätter ljuset på matsvinnfrågan och ger det ett betydande utrymme i strategin. Det bör följaktligen också följas upp genom nya delmål kring matsvinn, utöver det befintliga etappmålet till 2025 och det globala hållbarhetsmålet om att halvera matsvinnet till 2030. Arbetet med minskat matsvinn behöver ges långsiktigt stöd med medel för att jobba mot målet.

Ansvar hos myndigheterna för att leda och följa upp arbetet med att minska matsvinnet delas idag mellan tre myndigheter som tillhör två olika departement. SAMS efterfrågar ett förtydligande av var ansvaret för frågan om matsvinn ska ligga, vem som är ansvarig minister och följaktligen även ansvarigt departement.

Varför är det viktigt att minska matsvinnet?

Drygt en tredjedel av all mat som producerad slängs istället för att ätas upp. Det är ett otroligt resursslöseri och därför måste minskat matsvinn prioriteras högt i livsmedelsstrategin.

Matsvinn kostar, både genom att det skapar inkomstbortfall men också genom ökade produktionskostnader. Forskning från Champion 12.3, en internationell matsvinnskoalition², visar att man genom att arbeta med att minska sitt matsvinn kan spara

¹ Följande organisationer är anslutna till SAMS idag: Ica, Coop, Orkla, Arla, Norrmejerier, Bama, Compass-group, Sodexo, Martin & Servera, Menigo, Coor, Deligate, GreenFood, Kronfågel, Potatisodlarna, Svenska köttföretagen, Visita, Livsmedelsföretagen, Rise, Axfoundation, Åtbart, eSmiley, Sveriges stadsmissioner mfl.

² <https://champions123.org/publication/business-case-reducing-food-loss-and-waste>

Stockholm 2023-06-12

upp till 14 gånger så mycket pengar som det kostar att genomföra åtgärderna. Det innebär att matsvinnarbete är ett effektivt sätt att öka företagets lönsamhet.

Minskat matsvinn innebär också en ökad konkurrenskraft för Sverige. Genom att företagen kan minska sina produktionskostnader och därmed kan erbjuda sina produkter till lägre pris ökar deras konkurrenskraft och priset ut till kund kan sänkas.

Innovationer som minskar matsvinnet kan skapa nya affärsmöjligheter och öka konkurrenskraften. Genom att undersöka var och varför matsvinn uppstår kan livsmedelsförluster och livsmedelsavfall identifieras och åtgärder sättas in. Det kan också skapas nya innovativa tekniker, processer, produkter och samverkansformer.

Dessutom kan ökad produktivitet och effektivitet i livsmedelskedjan genom minskat matsvinn leda till en högre produktion av livsmedel på samma resursnivå.

I en tid med extrema vädervariationer och en osäker omvärld kan matsvinnarbetet även bidra till att göra Sveriges livsmedelsproduktion mindre sårbar.

Hur bör Sverige arbeta för att minska matsvinnet?

SAMS anser att man behöver arbeta på flera fronter för att minska matsvinnet.

1. **Ökad medvetenhet!** Skapa en medvetenhet och förståelse för hur matsvinn påverkar ekonomin, miljön och resiliensen i samhället. Utbilda och informera om hur man kan minska matsvinnet.
2. **Samverkan längs hela värdekedjan!** För att minska matsvinn måste rotorsaken identifieras annars är risken stor att man minskar matsvinnet i ett led och ökar det i ett annat led. Därför måste aktörer från hela värdekedjan samverka över tid. Primärproduktion, industri, grossister, dagligvaruhandel, servicesektorn och andra aktörer måste arbeta tillsammans och dela kunskap och erfarenheter med varandra.
3. **Skapa incitament för en positiv utveckling!** Incitament och åtgärder som premierar minskat matsvinn skapar ökad tydlighet och skickar en signal till samhället om önskad utveckling. Incitamenten som används kan vara en kombination av exempelvis i) administrativa styrmedel som lagstiftning, ii) ekonomiska incitament som lägre skatter eller avgifter samt iii) informativa insatser som ökar kunskapen om matsvinnfrågan.
4. **Ta vara på innovationspotentialen!** Prioritera forskning och utveckling som tar tillvara på den innovationspotential som finns inom sektorn. Exempel på detta kan vara ny teknik för att minska avfallet från produktionen, nya förpackningar som

Stockholm 2023-06-12

förlänger hållbarheten och nya metoder för att förvara och transportera livsmedel men också nya affärsmodeller och samverkansformer. Livsmedelsstrategin ska leda till ökad export av svenska livsmedel, men kan även verka för export av teknik och lösningar. Den stora innovationshöjd som Sverige har i andra sektorer behöver realiseras även på livsmedelsområdet. Till exempel lösningar inom digitalisering och logistik kan användas för minskat matsvinn och skapa nya teknikexporter.

SAMS kan bidra till att nå matsvinnsmålet!

Samarbete för minskat matsvinn, SAMS, är en frivillig överenskommelse mellan aktörer i den svenska livsmedelskedjan samt Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Naturvårdsverket genom regeringsuppdraget för minskat matsvinn. SAMS har funnits sedan 2020 och ska bidra till att Sverige når FN:s hållbarhetsmål 12.3, som är att halvera det globala matsvinnet till 2030, samt Sveriges nationella handlingsplan för minskat matsvinn, Fler gör mer.

Frivilliga överenskommelser mellan livsmedelsbranschens aktörer har visat sig vara framgångsrika i andra länder. I till exempel Storbritannien³ och Norge⁴ har man nått en betydande minskning av matsvinnet genom att samarbeta längs hela värdekedjan i branschen.

SAMS består idag av cirka 25 aktörer som arbetar tillsammans för att minska matsvinnet genom att:

- samla den svenska livsmedelskedjan och arbeta längs hela värdekedjan.
- samordna mätning och datarapportering av matsvinn.
- ta fram och driva igenom åtgärdsförslag samt visa på dess effekt.
- bevaka, sprida information om och delta i forskning och utveckling.
- samla in och sprida bästa praxis om matsvinn.
- en remissinstans för lagstiftning och regelverk inom matsvinnområdet.

Ett axplock av vad samverkan inom SAMS tillsammans har skapat för att minska matsvinnet:

Vi har bland tagit fram en handbok för hur restauranger bör arbeta för att minska sitt matsvinn. Vi håller just nu på att ta fram ytterligare en handbok som ska underlätta för donationer av mat.

³ <https://wrap.org.uk/>

⁴ <https://www.matvett.no/bransje>

Stockholm 2023-06-12

Vi driver utvecklingsprojekt kring hur man kan skapa nya innovativa produkter ur biflöden från odling och slakterier.

Vi undersöker hur nya affärsmodeller bidra till att minska svinn från bunt-förpackad mat som idag skapar svinn i dagligvaruhandeln. Läs gärna mer om våra insatser på vår hemsida⁵.

SAMS har en ambitiös vision att stoppa matsvinnet i Sverige och vi hoppas den nya Livsmedelsstrategin 2.0 är lika ambitiös i matsvinnfrågan!

Vänligen,

SAMS, Samarbete för minskat matsvinn

Jonas Siljhammar, VD Visita och ordf SAMS

Sara Sundquist, näringspolitisk expert Livsmedelsföretagen och vice ordf SAMS

⁵ www.ivl.se/sams